

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/161/2022
Identifikačné číslo spisu:	8317207404
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8317207404.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Š. Š., bývajúceho v R. XXX, zastúpeného JUDr. Antonom Wagnerom, advokátom so sídlom v Humennom, Kudlovsá 1, proti žalovanej KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, o náhradu škody 15.134,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 12C/6/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. apríla 2022 sp. zn. 19Co/41/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 21. júla 2021 č. k. 12C/6/2017-328 (v poradí druhým) zamietol žalobu a o trovách konania rozhodol tak, že žalovanej, ani štátu vo vzťahu k žalobcovi ich náhradu nepriznal. Súd prvej inštancie po doplnení dokazovania a za použitia ustanovení § 3 ods. 1, § 100 ods. 1, § 106 ods. 1, § 427, § 429 a § 444 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 4 ods. 1 a § 5 ods. 1, ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z. rozhodol o žalobe, predmetom ktorej bol nárok žalobcu na priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti s ublížením na zdraví, ktoré žalobca utrpel pri dopravnej nehode 8. decembra 2011. Žalovaná na základe žiadosti žalobcu odmietla žalobcovi poskytnúť plnenie za chorobu Asthma bronchiale podľa Lekárskeho posudku vypracovaného Y. R. L. a Y. R. F.. Žalobca svoj nárok odôvodňoval tým, že po dopravnej nehode mu zistené aj ochorenie Asthma bronchiale a nesúhlasil s krátením sťaženia spoločenského uplatnenia o 940 bodov tak, ako mu žalovaná poskytla plnenie. Vo vzťahu k žalovanou vznesenej námietke premlčania nároku okresný súd ustálil, že najneskôr dňom 25. mája 2015 začala plynúť dvojročná premlčacia lehota na podanie žaloby, ktorá uplynula najneskôr dňom 25. mája 2017. Žalobca žalobu podal na súde až 29. júna 2017, preto nárok žalobcu považoval za premlčaný a žalobu z tohto dôvodu zamietol. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1, § 257 v spojení s § 262 ods. 1

Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dôvodom hodným osobitného zreteľa považoval skutočnosť, že žalobca je invalidný dôchodca.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 21. apríla 2022 sp. zn. 19Co/41/2021 výrokom I. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku ako vecne správny potvrdil a II. vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie. S poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá a na zdôraznenie správnosti doplnil, že z ustanovení § 106 ods. 1 a § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že v prípade škody na zdraví, zákon objektívnu premlčaciu dobu vôbec neurčuje, určuje dvojročnú subjektívnu lehotu. Právna úprava vychádza zo zásady, že premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Právo môže byť vykonané po prvý raz, keď vznikne možnosť podať na súde na jeho základe žalobu. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti. Poškodený sa pritom dozvie o škode vtedy, keď (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno odvodiť vznik majetkovej ujmy určitého druhu a rozsahu, ktorú možno natoľko objektívne vyčísliť v peniazoch, že možno právo na jej náhradu dôvodne uplatniť na súde. V prejednávacom prípade je týmto momentom 25. máj 2015, kedy sa žalobca (najneskôr) dozvedel o vzniku jeho škody v súvislosti so škodou na zdraví podľa nález Y. J. (predmetný nález diagnózu u žalobcu v tento deň potvrdil). Odvtedy žalobca musel vedieť aj o vzniku tejto choroby, preto ak si chcel uplatniť v súvislosti s ňou nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia, v zmysle vyššie uvedeného, mohol a mal tak urobiť do uplynutia dvojročnej premlčacej lehoty, ktorá mu uplynula 25. mája 2017. Keďže žalobu na súde podal až 29. júna 2017 a žalovaná vzniesla námietku premlčania, súdu prvej inštancie iné nezostávalo, ako žalobu zamietnuť, uviedol odvolací súd. S odvolacou námietkou žalobcu, že v roku 2015 sa jeho diagnóza J 45.8 Asthma bronchiale zmenila na ťažký stupeň nesúhlasil a dodal, že takto bola diagnóza kvalifikovaná už v prepúšťacej správe z 29. januára 2013. Rezolútne odmietol názor žalobcu ohľadom počítania premlčacej doby od 15. mája 2017, kedy mu žalovaná doručila vyrozumienie o oznámení k poisťnej udalosti a ktorý dátum by mal byť rozhodný pre uplatnenie predmetného nároku. Na ozrejmienie uviedol, že zákon presne stanovuje, kedy začína plynúť subjektívna premlčacia lehota; je to deň, kedy došlo k ustáleniu zdravotného stavu poškodeného. V tejto súvislosti krajský súd zdôraznil, že aj keď žalobca pri dopravnej nehode utrpel poškodenie na svojom zdraví za čo zodpovedá škodca, resp. poisťovňa, poukázal na zásadu, ktorá platila už v rímskom práve „práva patria len bdelým“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Vo vzťahu k odvolaniu žalovanej proti výroku o trovách konania skonštatoval, že aplikácia § 257 CSP je možná v prípade existencie zákonom bližšie nešpecifikovaných dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v okolnostiach danej veci alebo v okolnostiach na stranách sporu s tým, že okresný súd rozhodol predčasne.

3. Proti výroku I. rozsudku krajského súdu, ktorým odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku ako vecne správny potvrdil, podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na § 421 ods. 1 CSP, keď namietal nesprávne právne posúdenie veci. Krajskému súdu vyčítal nerešpektovanie základných princípov CSP, princípov právnej istoty a legitímnych očakávaní. Mal za to, že mu premlčacia doba začala plynúť až od 15. mája 2017, kedy mu bolo doručené vyrozumienie k jeho odvolaniu k oznámeniu poisťnej udalosti, v ktorom žalovaná uviedla, že v plnom rozsahu trvá na záveroch svojich predchádzajúcich znaleckých úkonov. Za správne právne posúdenie veci pre uplatnenie svojho nároku preto považuje deň 15. mája 2017, odkedy mu začala plynúť premlčacia doba. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie žalobcu nespĺňa podmienky v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Nestotožnila sa s tvrdeniami žalobcu, ktoré nemajú oporu v zákone, ani v rozhodovacej praxi súdov a zároveň odporujú aj skutkovým okolnostiam prípadu. Pozornosť upriamila na ten fakt, že žalobcovi zasielala vyrozumienie k poisťnej udalosti už 26. novembra 2014, kedy uviedla aj dôvod, pre ktorý odmietla poskytnúť plnenie za diagnózu Asthma bronchiale, ktorá nemala súvis s predmetnou

dopravnou nehodou, čo bolo potvrdené aj v konaní pred súdom prvej inštancie znaleckým dokazovaním. Poznamenala, že zaslanie vyrozumienia žalobcovi o šetrení jeho poistnej udalosti žalovanou nemá rozhodujúci vplyv na plynutie premlčacej doby; tá sa v prípade náhrady škody z ujmy na zdraví viaže na dátum ustálenia zdravotného stavu poškodeného. Začiatok plynutia premlčacej doby pri zložke vedomosti o škode začína plynúť pri škodách na zdraví okamihom ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy nastáva prvý moment, keď si poškodený môže dať vypracovať objektívny lekársky posudok a na základe neho sa môže prvýkrát domáhať svojho nároku na súde. Tento moment určila znalecká organizácia LEGE ARTIS na 11. decembra 2012, t. j. rok po poistnej udalosti. Od uvedeného dňa začala žalobcovi plynúť premlčacia doba a preto je aj nárok žalobcu, uplatnený na súde žalobou dňa 29. júna 2017 premlčaný. Žiadala z týchto dôvodov dovolanie žalobcu zamietnuť, resp. odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Prípustnosť dovolania teda upravuje zákon, ako to vyplýva aj zo znenia ustanovenia § 419 CSP. Následné posúdenie, či je dovolanie v konkrétnom prípade prípustné, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď aj I. ÚS 438/2017 a III. ÚS 474/2017).

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalobca odôvodňuje prípustnosť svojho dovolania existenciou dôvodov stanovených v § 421 ods. 1 CSP s tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

11. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 432 ods. 2 CSP, ktoré uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Prípustnosť podaného dovolania dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porov. 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020), keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania. Dovolateľ však na nijakom základe nekonkretizoval a z obsahu dovolania nie je možné ani vyabstrahovať, či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky (i) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo (ii) ktorá v

rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), alebo (iii) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

12. A aj keď platí, že dovolací súd nie je pri posudzovaní prípustnosti dovolania viazaný dovolateľom označeným dôvodom prípustnosti dovolania (sp. zn. 1VObd/2/2020), predsa len, absolútne zúženie náležitostí dovolania dovolateľom iba na všeobecné označenie toho, že dôvody stanovené v ustanovení § 421 ods. 1 CSP sú dané, bez akejkoľvek subsumpcie (prípustnosti dovolania) riešenej právnej otázky pod niektorý z § 421 ods. 1 písm. a/, písm. b/ alebo písm. c/ CSP, je podľa názoru dovolacieho súdu nepostačujúce. Dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom rezignoval na určenie, pod (vôbec) ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) jeho (prípadná) právna otázka spadá.

12.1. Podľa názoru dovolacieho súdu je ustanovenie § 432 ods. 2 CSP nutné vykladať v spojitosti a vo väzbe na § 421 CSP, zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12.2. Dovolací súd v kontexte uvedeného tiež poznamenáva, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Podstatný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“.

13. V preskúmvanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) predovšetkým neuviedol, ktorý konkrétny dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP (a/, b/ alebo c/) v podanom dovolaní uplatňuje, a teda zodpovedajúcim spôsobom nevymedzil nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Dovolateľ navyše žiadnym spôsobom nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku zásadného významu, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana. Preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia eventuálne mal dovolateľ na mysli. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný, či odvolací súd. Dovolací súd dodáva, že samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017). Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

14. Dovolací súd už len ako obiter dictum (vzhľadom na prevažujúcu argumentáciu dovolateľa týkajúcu sa začiatku plynutia premlčacej doby až od 15. mája 2017, kedy mu bolo doručené vyrozumienie k jeho odvolaniu k oznámeniu poisťnej udalosti, v ktorom žalovaná uviedla, že v plnom rozsahu trvá na záveroch svojich predchádzajúcich znaleckých úkonov) predsa len, a nad rámec už vyššie uvedeného, upriamuje pozornosť na konštantnú súdnu judikatúru. V otázke premlčania práva na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia sa za podstatný považuje právny názor vyslovený v rozhodnutí najvyššieho súdu z 28. júna 2001 sp. zn. MCdo/37/2000, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov ako judikát R 68/2003, v odôvodnení ktorého sa uvádza, že za deň zistenia bolesti nemožno bez ďalšieho považovať deň

ukončenia práceneschopnosti poškodeného, ani deň vyhotovenia posudku o bolestnom, ale okamih (deň) ustálenia zdravotného stavu poškodeného (v zmysle ustanovenia § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Keďže znenie § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov bolo prevzaté do súčasného § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z., je citované rozhodnutie naďalej aktuálne a súdmi v aplikačnej praxi plne využívané. V zmysle ustanovenia § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov lekárske posudky sa vydávajú, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený; ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví. Z publikovaného judikátu implicitne vyplýva právny záver, že len čo možno podľa ustanovení zákona považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený, t. j. len čo možno bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotiť, týmto okamihom začína plynúť pre uplatnenie nárokov dvojročná premlčacia lehota podľa § 106 Občianskeho zákonníka, a to bez ohľadu na to, kedy skutočne ošetrojúci lekár, prípadne znalec vyhotoví posudok o sťažení spoločenského uplatnenia (m.m. III. ÚS 399/2016). Možno tak bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že súdy nižších inštancií v prejednávanej veci rozhodli v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorú predstavuje uvedený judikát, keď podľa jednotlivých lekárskeho posudkov, nálezov a prepúšťacích správ správne konštatovali ustálenie zdravotného stavu žalobcu v súvislosti s diagnózou Asthma bronchiale priebežne už v rokoch 2013, 2014 (bod 26. rozsudku súdu prvej inštancie), a definitívne najneskôr dňa 25. mája 2015, v nadväznosti na ktorú skutočnosť, nárok žalobcu považovali za premlčaný. Z uvedeného hľadiska možno prezumovať vecnú správnosť napadnutých rozhodnutí.

15. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

16. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.